

Izhaja:

10. in 25. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankirati.

Rokopisi se ne vračajo. Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmondvrste za vsako pot.

MIR.

Vsakemu svoje!

Velja:

za celo leto 1 goldinar,
po pošti prejeman
1 gld. 24 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom:

Upravništvu „Mira“
v Celovcu.

Leto X.

V Celovcu 25. junija 1891.

Štev. 12.

Govor milost. gosp. knezoškofa dr. M. Napotnika na katoliškem shodu v Gradcu.

„Veselo je videti, kako smo tukaj vsi enega srca, med tem ko je sicer povsodi toliko razpora. Tukaj vidim može iz dveh škofij, Nemce in Slovence, ki so pa vendar edini in složni v tem, kar je najsvetejše, da se enodušno potegujejo za Boga, cerkev, cesarja in državo. Zato vam kličem: dobro došli!

Dragi mi udeležniki! Od kod je ta našemu duhu in srcu tako dobrejuna edinstvo, ko ste vendar različnega rodu in jezika? Ona izvira iz edinstva katoliških načel, ki imajo to skrivno moč v sebi, da družijo vse tiste, ki jih brezpogojno priznavajo. Kjer sta vera in krščansko zaupanje, pridruži se jima tudi ljubezen. In ljubezen je, ki oživlja krščansko življenje. Česa tudi bi ljubezen ne premagala? Kaj lepo popisuje ljubezen apostelj narodov sv. Pavel v prekrasnem prvem pismu do Korinčanov (13. pogl.): „Ko bi govoril jezike človeške in angeljske, pa bi ljubezni ne imel, bil bi kakor doneč bron. In ko bi imel dar prerokovanja, in bi vedel vse skrivnosti ter imel vse znanje, in ko bi imel tako silno vero, da bi gore prestavljal, ako pa ljubezni nemam, nisem nič. Ko bi vse svoje premoženje dal ubogim, in bi izročil svoje telo v najhujše bolečine, ako pa ljubezni nemam, mi vse nič ne pomaga. Ljubezen je potrpežljiva, krotka, dobrotljiva, ljubezen ni zavistna, ne ravna napačno, ne postopa prešerno, se ne napihuje, ni častilakomna, ne išče svojega dobička, se ne dá razdražiti, ne misli hudega, se ne veseli krivice ampak pravice, vse pretrpi, vse veruje, vse upa, vse prenese. Ljubezen nikoli ne mine. Prerokovanja zginejo. Jeziki jenjajo. Učenost preide. Ostanjejo pa vera, upanje, ljubezen, te tri Božje čednosti; največa med njimi pa je ljubezen.“

Kaj čuda, prečastna skupščina, da se vsi udeležniki katoliškega shoda, dasi dejansko različni po jeziku, tako lepo razumejo. (Dobro-klici.) Vsi govorijo en materni jezik, ki so se ga naučili od matere katoliške cerkve, to je skupni jezik krščanske ljubezni. (Dobro-klici.)

Katoliška cerkev je edina v svojem ustanovniku, v svojih naukih, v svojih milostih in svojem vidnem poglavarju. Katoliška cerkev je košato drevo, pod katerim lahko v slogi in ljubezni počivajo različni narodi. Le na tej trdni podlagi resnice se morejo sporazumeti razni na-

rodi slavne Habsburške (avstrijske) države. (Živo odobravanje.)

Ker so po Božji previdnosti na zemlji različni narodi, od katerih vsaki sme zahtevati, da se spoštujejo njegove posebnosti, zato je naša sveta dolžnost, da skušamo ublažiti nasprotja med narodi; nikakor pa se ne sme delati na to, da se nasprotja še bolj poojstrijo in pomnožé. (Dobro! dobro!)

Sv. Pavel je ljubil v Kristusu vse narode in med njimi ni hotel poznati nobene druge politike, ko politiko evangelja Kristusovega. Zato je njegova beseda narode osrečevala in mirila. Tako je delal tudi sam Gospod Zveličar in prav s krščansko ljubeznijo je pobratil razne narode, ki so se prej sovražili. Držimo se tedaj Njega, njegove svete cerkve, ki je kraljestvo Božje na zemlji. Tako zvesti pa bodimo tudi cesarju in državi. Saj vemo, da le ljubezen do skupnega milega in pravičnega vladarja družji in trdno skupaj veže različne avstrijske dežele in narode, ki nahajajo pri cesarju zavetje in brambo svojih pravic. Zato ljubimo v hvaležnosti našega toliko dobrotljivega cesarja, ki ima v oblasti najlepši prestol na svetu. Zvesto smo udani katoliški cerkvi, pa tudi cesarju in Avstriji. Srčno želimo, naj se mir povrne med avstrijske narode, da bo Avstrija spet močna. Prepiri pa jo slabijo.

Čeravno Avstrijanci različne jezike govorimo, vendar smo ena družina, mi smo en narod, namreč avstrijski narod in na to bodimo ponosni. (Živo odobravanje.) V tej zvezi pa moramo vsakemu narodu dati, kar mu gre. Ko bi se vsi držali zapovedi: „Ljubi svojega bližnjega, ko samega sebe,“ potem bi že davno ne bilo nobenih narodnih preprirov.

V tem duhu delajmo po geslu svitlega cesarja: viribus unitis! (Združenih močij!) Ne zadostuje, samo tako čutiti, misliti in govoriti, treba je tudi delati na to, da se krščansko življenje in mišljenje spet upelje v družine in v promet, v javno in zasebno življenje. V to Bog pomozil!“

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovške okolice. (Krasni uspehi nemških šol!) Od nekega dečka, ki je ravnokar dovršil osemletno ljudsko šolo, dobili smo po naključbi sledeče vrste v roke: „An Herrn Pater Josefa Utshounig Valentin ich war nicht früh ein Brief geschrieben der Feder Haben verloren der Tinte haben verloren der Mäusen haben der Finger begerreßen Q

liebe Pač Josefa bei dir haben nicht vergessen vorum den nicht ach ach ach." Tako dobro nemško zna deček, ki je 8 let hodil v nemško šolo! Naši učitelji pa trdijo, da znajo otroci že v drugem šolskem letu toliko nemščine, da lahko sledijo nemškemu pouku. Kdo jim bo to verjel?! Omenimo še, da dotični deček v slovenski besedi še toliko pisati ne zna, ker se tega v šoli ni učil. Česa se tedaj otroci naučijo v 8 letih? Kdaj bo ljudi vendar pamet srečala, da bodo začeli prositi za slovenske šole?!

Iz Žabnic. (Občinski zastop in slovenski pouk.) Žabniški občinski zastop je v svoji seji dne 14. t. m. pretresoval znani odlok visokega šolskega sveta gledé slovenskega pouka na tako zvanih jezikovnih namešanih šolah. Soglasno je sklenil in odposlal ulogo, oziroma prošnjo do visokega c. k. šolskega sveta, v kateri naglašá svoje prepričanje, da si zamorejo otroci v ljudski šoli samo na podlagi maternega jezika pridobiti tistih vednostij, ki so jim za življenje potrebne in koristne. Tako veleva zdrava pamet, kakor to dovoljuje tudi temeljna državna postava. Zato je občinski zastop že večkrat poudarjal in prosil, da se mora slovenski pouk bolj gojiti na naši šoli; v višem razredu in v zadnjih letih šolskega pouka naj bi se otroci seznanili, kolikor mogoče, tudi z nemškim jezikom. Držeč se tega načela je občinski zastop gori imenovani odlok šolske oblasti sploh z veseljem pozdravil, ker se z njim vsaj nekoliko vstreza njegovim željam in potrebam zastopane občine. Občinski odbor pa nujno prosi za dve reči: prvič pouk v slovenskem jeziku naj bo na Žabniški šoli v drugem razredu tri ure na teden za vse otroke obligaten. Odločno protestuje proti temu, da bi se otroci v šoli vprašali, se-li hočejo pouka v slovenščini vdeleževati ali ne, kakor se navadno godi. To bi bilo kaj nezaslišanega in bi se reklo z drugo roko jemati, kar se je z eno podelilo. Pa tudi roditelji naj se ne prašajo v tej zadevi, vsaj ne gre za učenje kakega tujega jezika, ampak za materin jezik vseh učencev. Zato naj bo ta pouk za vse obligaten. Drugič: borne tri ure, v katerih bi se imeli slovenski otroci v svojem maternem jeziku poučevati, naj se ne nalagajo otrokom še povrh, ampak naj se uvrstijo med druge učne ure, n. pr. tako, da se vzamejo onim 12 uram, ki so odmerjene pouku v tujem nemškem jeziku. Tako je sklenil in prosil občinski zastop; temu je pritril tudi krajni šolski svet Žabniški in je to prošnjo krepko podprl. Ni veliko, pa nekaj je vendar le.

Dostavek uredništva. To je vse lepo, pa veliko prej bi vrli Žabničani kaj dosegli, ko bi odposlali prošnjo za slovensko šolo na učno ministerstvo, kakor priporoča knjižica „Šole na Koroškem“.

Iz Stebna na Zili. (Letni shod podružnice sv. Cirila in Metoda.) Dne 7. junija popoldne smo imeli prvi letni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda za Šteben in okolico pri Lipšu na Plesiščih. Počastili so nas tudi blag. g. okrajni glavar in vis. č. g. dekan iz Šmohora. Tega smo prav veseli, da so zopet videli, kako lepo, pošteno se Slovenci pri takih zborih kratkočasijo. Domačih se je okoli 200 zbralo. Prav zastopno sta nam gospoda župnika iz Št. Štefana in iz Št. Jurja razložila pomen podružnice sv. Cirila in Metoda, da se ona bojuje za vero in da ona skrbi, da naša

mila materna beseda ne umolkne. Med govori so pa nas peveci iz Št. Štefana in iz Št. Jurja z lepimi in poštenimi pesmami razveseljevali. Vsi so bili prav židane volje in en glas se je slišal, da bi nam odbor v kratkem tak vesel dan zopet napravil.

Iz Ziljske doline. (Potreba posojilnic.) Iz drugih slovenskih krajev se sliši in bere, kako dobro delujejo posojilnice, ki so si jih slovenski kmeti s pomočjo drugih rodoljubov ustanovili, kako so tam posestniki, ki so poštene in delavni, najhujše skrbi rešeni, ker v sili zmirom pomoč najdejo pri domači posojilnici, in ni treba hoditi od Poncija do Pilata in trkati na desetih vratih zavolj nekterih borih forintov. Tudi Ziljska dolina bi potrebovala en par takih posojilnic, kajti dolina je revna, in v sili ne veš, kam bi se obrnil, ker tudi sosed nič nema. Glavni pridelek je sirk, če pa tisti slabo rodi, potem je velika stiska. Vendar imamo zaslobo še na živini, ki nas zamore rešiti do drugega leta. Zato je tudi naš kmet zupanja vreden, le škoda, da jih ni, ki bi mogli pomagati. Zato pa pravim: osnujmo si dve posojilnici, eno na Bistrici, drugo pa v Štebnu. In ker so tudi v Kanalski dolini razmere take, ko pri nas, pa tudi nič posojilnice nima, nasvetoval bi še, naj si tudi Kanaleci napravijo svojo posojilnico za občine Žabnice, Ukve in Lipaljo ves. Pogum velja!

Iz Ukov. (Planinska šola.) Vsak se je gotovo čudil, ko je slišal, da mislijo gospodje šolo narediti na naši Ukovski planini. Zdaj pa vendar hočejo resnico narediti iz tega. Ljudje so pa nad tem zelo nevoljni in se jezijo nad tistimi, o katerih mislijo, da so to reč sprožili in jo še danes zagovarjajo. Zato imamo zdaj hudo vojsko zavolj te šole. Liberalci se pač bojijo, da ne bi kak človek zrastel, kteremu bi ne vtepli nekaj nemških besed v glavo, zato so zdaj že po planinah začeli šole delati. Res, da se mi nekaj časa po leti v planini mudimo in z nami tudi otroci; toda za šolo tukaj ni pravi kraj. Če je lepo vreme, je tukaj seveda prijetno, ko vsaka tica svojo pesem žvrgoli. Toda pogosti so tudi viharji in hude ure, ko ploha pada in zemljo trga, ko bliski švigajo in v drevje treskajo, ko voda mostove podira in leden veter čez pečine tuli. V taki uri še za odrasčenega ni varno, po planini hoditi, kaj bi še le ubogi otroci počeli, ko bi po nevarnih potih in polzlih stezah hodili v takem v šolo ali iz šole. Ali ne bodo stariši od strahu koprneli in se bali za svoje otroke, kedar koli nevihta pride? V joku in trepetu bodo šli za otroci in jih iskali, da jih privedejo domov. V taki divjini, skozi hoste in grde rove, in v silno daljavo naj bi morali stariši pošiljati to, kar jim je najljubše na svetu, svoje otroke!? Pametno bi bilo, ko bi Uklani izbrali kakih pet pametnih možakov in jih poslali h gospodu deželnemu predsedniku, da bi mu razložili, zakaj da je na planini šola nemogoča. (Prav bo, ako to storite. Tudi v Črni so imeli neko pritožbo zavolj šole in so poslali može h gospodu predsedniku baronu Schmidtu, in on jih je uslišal in kmalu pomagal. Toda svojo pritožbo so morali tudi spisano mu poslati, da je imel kaj v rokah. Tako morate tudi vi svojo pritožbo spisati, ob enem pa tudi ustmeno vse povedati in nazadnje pritožbo izročiti. Op. ured.)

Iz Sveč. (Raznoterosti.) Lepa je naša Rožna dolina; lepa, res, pa vendar najbolj se vsakemu gotovo v nji dopade zelena vas Sveče. Skoraj morem reči po pesniku Petöfi: „Če je Rožna dolina klobuk pisan, tedaj so Sveče pušlje na njem.“ Naša vas se odlikuje od drugih ne le z lepoto narave, ampak tudi, kar je najbolj vredno, z národnó probujenostjo, od ktere je prešinjén vsak prebivalec Sveč, četudi zmirom piha od Bistrice sém nalezljiv, nezdrav, nemškoliberalni veter. In to svojo zavednost pokažejo Sveče kjerkoli le morejo pri vsaki priliki v izgled drugim slovenskim občinam. Zadnjikrat so jo zopet pokazale s tem, da so izvolile, kakor ste že v „Miru“ naznanili, za svoje častne občane znane zagovornike slovenskega ljudstva na Koroškem in rodoljube, ki so se porodili v občini Bistrica-Sveče, namreč č. gg. kanonika Lamberta Einspielerja, dekana Matijo Ambroža in deželnega poslanca, župnika Gregorja Einspielerja. Kakšna čast, da jih morejo šteti Sveče k svojim! Ktera koroška vas se more ponašati s takimi možmi? — Sveče pa znajo častiti ne le zasluzne može, ki delajo v prid in korist koroških Slovencev, ampak znajo tudi kaj več. Znajo sitnej nemški Celovski gospodi tudi nasprotovati. Tudi pred nemško Celovško gospodo ne sramujejo se Svečani pokazati svojega rodoljubja in svoje národne zavednosti, kar je menda le redka izjema na Koroškem. Celovška gospoda namreč, ki za nas Slovence tako skrbi, kakor v znani pravljici huda mačeha za svojega otroka, hotela je čisto slovenskim Svečam vsiliti nemškega učitelja, ki ne zna nič slovenskega. A odločni Svečani so jej prestrigli nit, zmešali vse načrte, ki si jih je znabiti Celovška gospoda že v svoji glavi sestavila zoper te tako probujene Svečane. Ljubi Svečani pa so se z vso odločnostjo nasproti postavili in — zmaga je njihova; Celovška gospoda jim je obljubila, da, če nočejo učitelja Nemca, dobijo Slovence, pa morajo počakati še kakšnih par mesecev, predno se najde kateri, ki bi znal slovenski. Tako odločne bi imele biti vse koroške občine, kjer imajo Slovenci le količkaj upljiva in kmalu bi se naše neugodne razmere zboljšale. — Kakor v drugih krajih, imeli smo tudi tu majnikovo pobožnost na čast sv. Device Marije, ktero so si pobožni Svečani sami zasebno napravili, kar jim služi v veliko čast in priča o njihovi posebni pobožnosti. — Če tudi je še dolgo do goda slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda, vendar sem že slišal o tem govoriti, kako da Svečani letos zopet oslavijo ta za vse Slovane imeniten dan. Bodo baje žgali kresove na visokih gorah in zraven tega še tako močno streljali, da bo tudi Celovška gospoda videla in slišala, da še Slovenci živijo, ki hočejo svoje pravice, in želeli bi, da bi se Celovške gospodi po streljanju iz topičev odmašila ušesa, katerih si pri vsaki slovenski pritožbi skrbno zamašuje, da ne sliši pravičnih prošenj svojih zatiranih sodeželanov. Sploh se je čuditi, da nas v Celovcu tako prezirajo. Saj vidijo, da vsi njihovi napori, Slovence zatreti, so zastoj. Koroški Slovenci niso več, hvala Bogu, brezpametni in brezskrbni otroci, vedó, kaj hočejo in kaj morajo doseči. Tisto misel, Slovence ponemčiti, mora si že Celovška gospoda iz glave izbiti. Smo že precej močni in zavedni, ter hočemo ostati Slovenci in katoličani. Svečan.

Iz spodnjega Roža. (Prošnje za slovenske šole.) Ker je gospod učni minister baron Gautsch nasproti g. poslancu Šukljeju sam rekel, da moramo koroški Slovenci, če si želimo slovenskih šol, za nje prositi in se pritožiti, pa jih bomo dobili, kakor so jih dobili slovenski Štajerci, — zato je pač prav, da se je pri nas spet začelo gibanje za šolske prošnje. V spodnjem Rožu so v slovenskih rokah občine: Bistrica, Svetna ves, Šmarjeta in Sele; in potem še krajni šolski svet v Slov. Plajberzi. Upamo za trdno, da bodo vsi ti občinski odbori potegnili se za našo pravico in podpisali tako prošnjo. Kako se prošnja sestavi, to je vse popisano v knjižici „Šole na Koroškem“. Ko je prošnja podpisana, naj se pošlje odboru katoliško-političnega društva, da bo tisti potem vse vkup poslal na učno ministerstvo. V drugih krajih pa, kjer so občine v nemškutarskih rekah, kakor v Borovljah, Glinjah in Podljubelom, tam pa naj posamični posestniki in stariši v šolo hodečih otrok tako prošnjo podpišejo, kakor je povedano v bukvicah „Šole na Koroškem“. Ker bo iz Podjunske doline gotovo precej takih prošenj prišlo, zahteva že čast od nas Rožanov, da tudi Rožna dolina nekaj stori za svoj rod, saj je včasih bila vodnica drugih dolin na Koroškem!

Iz Tolstega Vrha. (Zaupnica in imenovanje čast. gosp. Gregorja Einspielerja za častnega občana.) Občinski zastop občine Tolsti Vrh je v seji dne 3. junija t. l. enoglasno sklenil sledeče:

Priznavamo Vam, visokočastiti gospod, da se popolnoma zlagamo z Vašim delovanjem v Koroškem deželnem zboru. Akoravno imate toliko nasprotnikov, vendar resnica in pravica morate zmagati. Izrekamo Vam po svojem prepričanju priznanje popolnega zadovoljstva in Vas zagotavljam svojega neomejenega zaupanja in vedne udanosti, ter Vas imenujemo častnega občana naše srenje. Bog Vas živi!

Izpod Pece. (Kresovi!) Lepo je bilo videti lani in predlanskem, pa tudi častno za Slovence, ko je na predvečer godu sv. Cirila in Metoda, dne 4. julija, toliko kresov gorelo po slovenskih gorah koroških. Nasprotniki naši so kar strmeli, kajti oni so mislili, da smo mi že na pol v grobu, ktere nam oni tako pridno kopljejo s svojo nemško šolo; menciali so si že v zadnjih letih svoje roke in govorili: „Le nekaj kratkih let še potrpiamo, da mlajši rod odraste, ki zdaj v nemške šole hodi, in slovenščine na Koroškem ne bo več, vse bo ponemčeno.“ Pa glejte, kresovi jim pričajo, da so se zmotili v svojih sanjah: ravno mladi ljudje, ki so hodili že v sedanje nemške šole, najbolj pridno vkup nosijo suhljad za kresove sv. Cirila in Metoda! Naj nam pomagata sv. brata, ki sta bila toliko goreča za Božjo čast in blagor Slovanov, da si priborimo versko in slovensko šolo ter da se za vselej otresemo svojih grobokopov!

Iz Trušenj. (Posojilnica.) Željno pričakovana posojilnica za Velikovoško okolico se je slednjič vendar le ustanovila. Bati se je že bilo, da bode vsa stvar zaspala, kar bi bilo slovenskemu občinstvu zelo na kvar. Dobra misel je pa zopet oživela in tako se nas je na binkoštni pondeljek popoldne pri Plešivčniku precejšno število zbralo in skoraj vsi smo kot združniki k novi posojilnici

pristopili. Dva rodoljuba sta nas o tej priliki s svojimi govori poučila o marsičem in nam na srce polagala, vsak po svoji moči pridobivati novih združnikov in nam prijazne meščane podpirati po geslu: „Svoji k svojim“. Omeniti je treba tudi, da k novi posojilnici pristopajo še posestniki iz naše Važenberške občine, akoravno se v nji snuje tudi posojilnica, pa ne slovenska temuč nemškutarska. Da bode nemškutarskega duha, tega nas prepriča izvoljeni odbor. Mi kmetje pa že vemo, kam pes tace moli in zato bomo raji pristopili k slovenski posojilnici in se ne bomo več pustili voditi od par nemškutarjev, kateri bi radi veliki zvonec nosili, da je pa njihni slavi in vladanju že nekoliko odbilo, to smo pokazali pri zadnjih volitvah v državni zbor. Toliko za danes.

Iz Ljubljane. (Cerkvena umetnost.) V prodajalnici gosp. F. Kollmana na glavnem trgu razstavljen je kip Matere Božje čistega spočetja za cerkev na Šutni v Kamniku, kterege je za vzorec (skico) v $\frac{1}{4}$ prave velikosti jako lepo napravil g. Alojzij Progar, akademičen podobar, pozlatar in slikar v Celovcu. Kip nam kaže Mater Božjo čistega spočetja v sredi skupine peterih angeljev, katerih troji na podnožju pojó. Nad temi dviguje se Marija stojé na zemeljski krogli in luni. Glavna ta podoba je posebno lepo pogojena in ima neko vzvišeno lepoto v obličju in celi postavi. Na desno in levo vspenjata se angelja, katerih eden drži na blazini krono z žezlom, drugi lilijo in venec. Nad kipom Matere Božje pa so v polukrogu preljubeznjive glavice angeljcev. Cela skupina kaže nam veliko nadarjenost umetnika kakor v celem tako tudi v tehniškem oziru posameznih delov. Kip bode baje v velikosti štirih metrov rezljan iz lesa in potem polihromiran, ter bo, po krasnem tem uzoru soditi, pravi umotvor prelepi farni cerkvi v Kamniku, v kinč in spodbudo češčenja, mojstru samemu pa v čast. — Z veseljem se mora priznati, da se vedno bolj budé v ožji naši domovini za lepe umetnosti nadarjeni možje, in želeti je le, da se podpirajo z naročili, ker je žalostno priznati, da so umetniki domačini prisiljeni iskati večinoma le v tujini dela, med tem ko se v deželo uvaža čestokrat posebno kiparskih del iz inozemstva, za ktera se plačuje rado tudi ogromne svôte denarja, samo da se more potem reči, da je bilo to ali ono na Nemškem ali Francoskem izgotovljeno.

Kaj dela politika.

V državnem zboru so poslanci imeli proračunski razgovor (budgetno debato), kjer so govorniki povedali želje in misli različnih strank ter si pri tem seveda tudi nekoliko v lase skočili. Položaj je za nas Slovane prav malo ugoden in prijeten; vlada noče nič slišati o Mladočehih, kakor sploh o Slovanih ne, in se vedno bolj približuje nemškimi liberalcem. Tako daleč pa vendar ne pridemo, da bi ta stranka vso oblast v roke dobila, ker to bi bila velika nesreča za Avstrijo; na cesarskem dvoru pa to dobro vedo, da se ta stranka nikakor ne misli poboljšati, ampak da bi, ko bi oblast dobila, spet hudo stiskala Slovane in katoličane, na drugi strani pa bogatinom in Judom dala vso prostost, da bi smeli

ljudstvo skubiti, kolikor bi hoteli. Gotovo pa je tudi, da bi se nemško-liberalna stranka ne obdržala dolgo na krmilu, ker bi jo odpravila splošna nevolja narodov. Zato se ne bojimo toliko nemško-liberalne vlade, ampak tega se bojimo, da bo Taaffe zmirom bolj v liberalnem duhu vladal, in če prav katoličanov in Slovanov ne bo stiskal, jim bo vendar vsako prošnjo odrekel, kakor se že zdaj kaže. — Državni proračun je letos prav ugoden, čez vse stroške ostalo bo par milijonov v blagajnici. Ta denar je hotel brž voditelj liberalcev dr. Plener pobrati za svoje namene, predlagal je namreč, naj se malim rokodelcem na ta račun ves cesarski davek odpusti. S tem je hotel rokodelcem pokazati: „glejte, kako mi liberalci za vas skrbimo!“ Drugi poslanci pa so na to odgovorili: „Mi že vemo, da mali rokodelci težko izhajajo; pa to ne gre, da bi se enemu ves davek odpustil, drugemu pa nič. Tudi kmet je naše dni velik siromak, tudi on ima pravico tirjati, da se mu davek zniža.“ — Tudi denarni minister dr. Steinbach je podobno govoril in rekel: „Zdaj še nismo v takem stanu, da bi zamogli komu davek znižati. To bo še le potem mogoče, kedar upeljemo prihodninski davek za vse državljané brez razločka stanu. (Po tem davku bodo morali tudi bogatini od izposojenih denarjev t. j. od obrestij plačevati in to bo znašalo več milijonov.) Kedar se državni dohodki pomnožijo s prihodninskim davkom, še le bo mogoče nekterim stanovom, ki so zdaj z davki preobloženi, davke znižati, pa ne enemu samemu, ampak več stanovom.“ (Znižal se bo najbrž gruntni davek, hišni davek in pridobninski davek malih rokodelcev.) — Več poslancev koroških, kranjskih in čeških je šlo h gosp. kupčijskemu ministru in so ga prosili, naj bi se zidala železnica iz Divače v Loko in od Kranja skoz Ljubelj do Celovca. Mnogo je upanja, da se jim želja izpolni. — Poslanec Promber je priporočal postavo, da bi dežele napravile zavarovalnice proti toči. — Poslanec Kindermann je govoril za to, naj bi se znižala carina (col) na kavo in petrolej. — Obveljala je postava, da se odpravi prosta luka v Trstu. Zdaj se bo v Trstu vse podražilo. Poslanec Nabergoj se je krepko potegoval za okoličane. — Vlada je že predložila postavo, s katero se bo nadzorovala kupčija z živili (jestvinami), da se tiste ne bodo smele več ponarejati. Bog daj, da bi se postava prav naredila in potrdila ter da bi tudi kaj pomagala! Kajti v naših dneh je goljufiga na vrhu. — Legitimacijski odsek je soglasno zavrgel volitev isterskega Laha Vergottinija, zato se je tisti poslanstvu odpovedal, sicer bi ga bili iztirali. Zdaj bo nova volitev, upamo, da srečna! — Sklenjeno je tudi že, da se mostnine odpravijo (da na cesarskih mostovih ne bo treba nič več plačati), mute ali mitnice ob cestah pa še ostanejo. — Močno se govori, da pridejo dr. Stadler, zdaj nadškof Vrhbosenski v Sarajevu, za nadškofa v Zagreb. Stvar pa še ni dognana, ker Madjari hočejo po vsej sili madjarona tje spraviti. Rimska stolica pa se brani, ker se boji, da se bo s tem hrvatsko ljudstvo vedno bolj odtujilo katoliški cerkvi in se nagibalo k pravoslavju. — Na katoliškem shodu v Gradcu so mnogi izvrstni govorniki iz vseh krajev govorili o potrebah sedanjega časa: o srednjem stanu (kmetih in obrtnikih); o delavcih; o

socijalnem, o narodnem vprašanju; o katoliškem časnikarstvu in katoliških društvih itd. Prisotni so bili tudi slovenski knezoškof dr. Napatnik, ki so prav lepo govorili o spravi med narodi, mnogo odličnih slovenskih rodoljubov, ter med njimi slovenski poslanci M. Vošnjak, Kljun, Povše, Jerman, Robič in dr. Jos. Srnec. Poslednji je tudi kaj lepo govoril o Slovencih, da so tisti zvesti Avtrijanci, da hočejo z Nemci v miru živeti, in da je to, kar tirjajo, vse pravično. Bog daj, da bi bil ta shod podlaga porazumljenju med Nemci in Slovenci! — V Gradcu bo vsak dan začel izhajati nov protijudovski list „Grazer Tagblatt“.

Na Nemškem se govori, da bi imel državni kancelar Kaprivi (Kopriva) odstopiti. Politiki pač vejo, kako mu stari Bismarck življenje greni. Socijalni demokrati pa vpijejo, da se mora na Nemškem carina od žita odpraviti. Ker je vsled carine žito in moka na Nemškem res strašno drago, da si revni ljudje že kruha več privoščiti ne morejo (kajti Nemčija sama pridela za sebe premalo žita in ga mora iz tujih dežel kupovati), zato se ljudstvo čedalje bolj poprijema socijaldemokratov in tirja, da se odpre ruska in avstrijska meja, da pride dober kup žito v deželo. Nemški graščaki in kmeti pa se temu upirajo, ker bodo njih poljski pridelki potem spet ceno zgubili. Tako pač vsem ljudem ni mogoče vstreti. — Na Kitajskem hudo preganjajo kristjane. Francoska vlada se za kristjane poteguje. Divjaške vlade pa so vse enake: obljubijo vse, storijo pa nič. Tako bo menda tudi v sveti deželi, kjer so se sprli Grki in naši frančiškani zavolj Božjega groba v Betlehemu. Francoska vlada je sultanu zažugala, naj tam red ohrani in katoličane brani. — V ameriški državi Čile je še zmirom punt. Mnogo se čuje o bojih, pa se nič še ne vidi, ali bodo zmagali puntarji ali pristaši vlade. — Prazna bo menda govorica, da bi imel ruski car svoj prestol prestaviti iz Petrograda v Moskvo.

Gospodarske stvari.

Kako ravnati z mladim drevjem prvo leto po saditvi.

Kmetijska družba kranjska je razdelila letos iz svoje drevesnice blizu 10.000 požlahtnjenih dreves, gotovo ravno toliko so pa posadili naši gospodarji po Kranjskem sadnega drevja, katero so si sami vzgajali ali pa od drugod naročili. Kar se tiče množice posajenega drevja, moramo reči, da se je to leto zelo veliko naredilo za razvoj sadjarstva. Pri tej priliki pa radovoljno pripoznavamo, da se je ob razdelitvi sadnega drevja tu in tam kaka nerednost naredila od strani kranjske kmetijske družbe, kar ni čudno, če se pomisli, s kako majhnimi delavnimi silami delujemo in kakšno delo smo imeli to pomlad dovršiti. Razen tega je pa bilo to leto prvo, da je začela družba oddajati drevje, in treba si je bilo marsiktero izkušnjo še le pridobiti. Najhujše je bilo to, da se je vsled pomote obljubilo več drevja nego ga je bilo na razpolaganje, in opravištvu drevesnice je bilo primorano, od drugod drevja naročiti, da je moglo obljubo izpolniti. To naročeno drevje, je bilo iz dobro oskrbovane drevesnice, tudi zelo lepo, a imelo je to veliko na-

pako, da je bilo našemu dosti premalo ukoreninjeno. Ako je vsled tega nastala kje v resnici kaka škoda, rada jo bode družba prihodnjo pomlad popravila. Kar se pa tiče domačega, t. j. družbenega drevja, dobivamo od vseh strani toliko pohval, da nas že sedaj veseli, kako bodo udje prihodnja leta z našim drevjem zadovoljni, kajti na vrsto pride veliko lepše drevje, nego je bilo letos, ker leta 1885., ko se je bil prvi drevesnični letnik, ki je bil letos oddan, zasadil, ni bilo mogoče tal tako pravilno prirediti vsled raznih vzrokov, kakor bi se bila morala.

Kamor pridemo po deželi, zlasti pa na Gorenjskem, povsod zapazimo naše drevje vsled nenavadne, od naše posebne vzgoje odvisne oblike že od daleč. Drevje je že prvo leto naredilo take poganjke, kakoršne drugo že dlje časa rastoče. Ker si pa vsako mlado drevo, katero je na novo vsajeno, ogledamo, vidimo mnogo napak in pa malo skrbi, katero imajo naši sadjarji za svoje mlado drevje.

O saditvi sami ne bomo govorili, pravilno je malokje izvršena. V obče se vidi, da delajo naši sadjarji premajhne jame.

Največe napake, ki jih je vsaj sedaj videti, so pa te, da je mlado drevo okrog in okrog s travo in plevelom zaraščeno, da sili iz debla nebrojno število škodljivih poganjkov in da je drevje polno mrčesov, zlasti listnih uši. Ni dovolj, da je drevo vsajeno in da raste, moraš ga tudi pridno oskrbovati, če hočeš imeti kedaj kaj veselja z njim.

Mlado drevo se ujači, raste bujno ter začne hitro roditi le tedaj, ako se korenine pod zemljo hitro širijo ter lahko veliko hrane iz tal srkajo. Prva leta ima drevo še malo koreninic, zato dobiva malo hrane iz zemlje. Umni sadjar naj pa gleda, da se korenine hitro razvijajo. V ta namen je najboljša rahla, zraku dostopna brezplevelna prst. Okopavaj torej mlado drevesce vsaj en čevljev daleč na okoli, ne daj, da se ti plevel in trava šoperita okoli debla. Trava, ki jo vsled tega izgubiš, neznačne je vrednosti in izgubo ti drevo hitreje in obilno nadomesti.

Poganjki rasto, kolikor bliže so korenin, tem bujnejše, in to vedno v škodo višim poganjkom. Pri kroni je to seveda vse eno, a drugače je, če rasto poganjki iz podloge ali celo iz debla. Ti dobivajo iz korenin največ hrane, rasto hitro, in to v največjo škodo kroni. Zatorej proč s šeškarji, ki nimajo nič vrednosti. Odstranjevanje teh poganjkov ni vendar nič težavnega, in vsak gospodar kmalu utegne toliko, da izvrši tudi to delo, katero se mu poplača z neprimerno lepšo rastjo vejevja.

Pa ni še dovolj, da vse to narediš. Ako pogledaš listje, vidiš, da je večinoma objedeno, zavito in tu in tam kar posuto z listnimi ušmi. Tak vršiček mladega drevesa sicer zelen, a se nikamor ne premakne, dostikrat se še celo posuši. Ni čuda, če najdemo drevje, ki že več let raste, a ne dobi krone. Tako drevo se nam zdi kakor smreka na paši. Trideset let in več je stara, pa še ni meter visoka, ker jo živina vsako leto v novič obje. Varuj drevje vsaj prva leta uši, potem se že samo varuje, uši hodijo itako le na mlade sočne poganjke prav mladega drevja.

Ni dovolj, da drevo vsadiš. Ako hočeš kedaj uživati kaj sadu, moraš ga tudi oskrbovati, posebno skrbno pa mlado drevje.

„Vrt.“

Za pouk in kratek čas.

Faragit, mladi suženj.

(Dalje.)

Zdaj pa čujte, kako Arabci plenijo po zamorskih vaséh in kako si nalovijo sužujev. Cela četa Arabcev se približa na tihem kaki zamorski vasi, ki tacega napada ne pričakuje. Ko se noč stori, ko zamorci zaspijo in ognji po kočah ugasnejo, takrat planejo roparji od vseh strani na enkrat v vas. Z nepremagljivo srditostjo planejo v kočé, zvežejo tiste, ki se podajo, pobijejo tiste, ki se branijo, in poberejo po kočah, kar ima kaj vrednosti. Beg je nemogoč; ne ostane družega, ko izbrati si ali smrt ali pa sužnost. Smrt bi bila boljši; pa zamorec se ne loči rad od življenja, naj bo še tako borno; in od todi pride, da brambe proti roparjem skoraj nič ni, pač pa je zmirom mnogo zamorcev vjetih. Še le juterni svit razodene grozo pretekle noči. Iz zamorskih koč, ki so jih roparji zažgali, vali se še gost dim proti nebu; na strani pa stojijo nesrečni jetniki, žalostni in temnega pogleda; glupo pogledujejo z enim očesom na razvaline svojega doma in imetja; četa Arabcev pa pleše okoli razvalin in zasmehuje uboge svoje žrtve. Ravno tako se je godilo, ko so vjeli mene in mater in sestrico. Tako človek lovi človeka, da ga stori svojega sužnja, ga trpinči huje ko žival in ga mori v svojo zabavo!

Med potjo v puščavi (bil sem takrat devet let star) so Arabci, ki so vsi turške vere, vsaki večer opravljali svoje molitve in poklekovali na tla. Hoteli so, da bi tudi mi tako molili. Jaz sem pa rekel necega dné: „Jaz ne znam moliti k Mahomedu; jaz ne poznam tega Mahomeda, ki ima tako hudobne čistilce.“ Za te besede me je „kirangazi“ t. j. vodnik karavane s palico pretepel. Potem je prisilil vse zamorce, da so po turško molili, kakor Arabci. Ker smo se bali palice, spustili smo se na kolena, kakor smo videli svoje gospodarje. Bili so obrnjeni proti juterni strani, zvižali so se s telesom in pačili se z ustmi; dvigali so roke kviško in jih spet čez prsi na križ polagali, gledali proti nebu, poljubovali zemljo in rekali: „Allah, Allah! Akbar! Bog je velik! Allah! Allah!“ Tudi mi smo morali vse tako delati, čeravno nismo vedeli, kaj pomeni. Enkrat me je smeh posilil pri tej molitvi, za to sem bil pa tudi do krvi tepen.

Po molitvi smo se spet na potovanje podali, in treba je bilo spet mnogo trpeti. Jaz sem bil že tako upehan, da nisem mogel dalje hoditi, pa moji gospodarji so me k temu silili. Jaz pa sem se branil in iskal priložnosti, da bi ušel. Zdaj pride en Arabec s svojim bodalom in me z vso močjo zabode v desno stran. Sunil je tako močno, da mi je eno rebro zlomil; čutil sem hudo bolečino, kri je curkoma tekla, in jaz sem omedlel in na tla padel. En Arabec me je zadel in nesel h karavani; djali so me v vrečo in jo privezali velblodu na hrbet; še le zdaj sem spet k zavesti prišel. V tej vreči iz gostega platna (prta) sem komaj dihal; bolečine so me silile, da sem večkrat zavpil; posebno hudo je bilo, če je velblod tekel in mene v vreči sem in tje premetaval; vsak skok živali je bil za mene, kakor bi me kdo vnovič z nožem pehnil. Čez nekaj dnij me je arabski poglavar iz

vreče vzel in mi ukazal, naj spet sam hodim z drugimi sužnji. Nisem bil še trden in sem šepal; vsak korak mi je prizadjal novih bolečin, vendar sem moral marširati z drugimi vred po pekočem pesku puščave. S časoma se je rana zacelila, vendar sem še šepal in dosti trpel. Čez osem dnij se je karavana ustavila na neki oazi (zeleni trati sredi puščave) Arabci so se tukaj najedli, nam so pa le kosti metali; umirali smo od žeje in lakote, pa nič nam niso hoteli dati. Jedli smo toraj kebre in kobilice, listje od sutame in rudečo prst. Pa vse to nas ni nasitilo. Ker sem pa imel pod svojim varstvom kakih 50 ovec in nekaj koz, dogovoril sem se z dvema svojih malih tovaršev, kako se bomo najedli in napili. Ko so se namreč Arabci najedli, so se vlegli in zaspali. To priložnost sem porabil in ukradel eno jagnje iz črede. Nesli smo ga v kraj in se skrili za debelim, košatim drevesom. Eden je tiščal jagnjetu gobec skup, da ni moglo vekati; jaz pa, ker noža nisem imel, poiskal sem suh trst, ki je bil zelo trd in oestro nalomljen. S tem sem jagnjetu žilo na vratu predril, da se je kri vlila. Vsi trije smo se vrstili in kri pili iz rane. Ko je bil janček mrtev, smo nabrali suhih vej in suhe trave, s kamenjem ukresali ogenj in zanetili. Na tem ognju smo potem jagnje spekli kos za kosom in se do dobrega najedli. Potem sem v pesek jamo naredil in vanjo zakopal kosti in glavo in kar je od jančka sploh ostalo. Tudi oglje in pepel smo s peskom zasuli, da se nikjer nič ni poznalo. Naši gospodarji niso tedaj nič zapazili, kaj smo naredili.

Po tem dobrem obedu smo šli nazaj h karavani, pa naši gospodarji so še vedno spali. Kmalu potem pa se je zgodilo nekaj strašnega; grozen prizor smo doživeli v tej puščavi. Nek zamorec velikanske postave, 25 let star, videti da Arabci spijo, začel je svoje tovariše sužnje nagovarjati, naj bi se uprli (spuntali) in vse Arabce pobili. Mi pa nismo hoteli, kajti bili smo preslabi proti Arabcem, ki so bili vsi oboroženi z dolgimi puškami in sabljami. Čeravno osamljen ostal je pogumni zamorec vendar pri svojem sklepu: vzel je debelo gorjačo in nam rekel, da pojde pobijati krvoločne Arabce, ki so nas toliko mučili. Videti njegovo srčnost, pridružili so se mu še drugi zamorski mladenčiči po 18 do 20 let stari. Oborožili so se vsak z enim kolom in šli v boj. Pred glavarjevim šotorom sta spala dva strežaja. Zamorec, ki je upor začel, mahne s kolom prvega, drugi zamorci padejo čez družega strežaja. Pa ta dva sta začela grozno upiti. Brž se prebudijo vsi Arabci in prihitijo iz svojih šotorov. Takoj so videli, kaj se godi, in posegli odločno vmes, da ustajo brž zadušijo. Vodnik puntarjev je prvega strežaja kar raztrgal; ko so pa oboroženi Arabci pridrli iz vseh šotorov, so boju kmalu konec storili, vse puntarje razorožili in zvezali; samo tega niso mogli več zabraniti, da sta bila tista dva strežaja ubita. Zdaj se je začela nad uporniki grozna sodba, ki je ne bom nikdar pozabil. Najprej so pripeljali zamorca, ki je punt začel, zvezanega pred glavarja. En Arabec mu je z bodalom prsi prebodel. Tako so bili pripeljani drug za drugim po vrsti pred glavarja. Bili so žalostni, pa nobeden ni dal glasu od sebe; nekterim so tekale solze po licu. En Arabec je bil za rabeljna, da jim je po vrsti glave

odsekal. Kri je tekla curkoma, rabelj je bil ves rudeč od nje, ravno tako tisti zamorci, ki so zvezani na strani stali in na smrt čakali. Nektore so pa privezali k drevesom, da naj od gladu umrjejo ali pa da jih požrejo divje zverine. Bilo je tukaj kakor v človeški mesnici, in pustili so mrličee tako tam ležati, dokler niso trohneti začeli. Njih glave pa so na dolge droge natakneli in droge v tla zasadili, da bi s tem prizorom nas ostale še bolj ostrašili in k pokorščini napeljali. Kri umorjenih so zajemali v vrče in z njo močili grobova, v ktera sta bila zakopana tista dva ubita Arabca.

(Dalje sledi.)

Smešničar.

Miha: „No, Križman je vendar enkrat rešen.“

Jaka: „Ali je on umrl ali ona?“

Korporal: „Vi tako neumno gledate, Podlipnik, kakor rajni Holofernes, ko se je brez glave zbudil.“

Urar: Kupite svojemu sinu uro, saj je že precej velik.“

Oče: „Ni treba. On je tako vsak dan trikrat tepen, zjutraj ob osmih, opoldne ob dvanajstih in zvečer ob šestih; tedaj tako vé, koliko je na uri.“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. V današnjem listu opisuje v dopisu iz Ljubljane strokovnjak delo našega rojaka, akademičnega podobarja gospoda Alojzija Progarja, ki je, dokončavši svoje študije na Dunajski akademiji, naselil se po prizadevanju nekterih rodoljubov pri nas v Celovcu. Moža, ki je res pravi poštenjak in umetnik v svoji stroki, ter je neutrudljiv v skrbi za vse lepo in dobro, podpirati bodi tudi naša dolžnost. Zatorej pričakujemo, da bodo slavna naša cerkvena predstojništva pri naročilih v prvi vrsti nanj ozir jemala, kajti neopustljivo bi bilo, oddajati delo tujim rokam, ko imamo v domovini spretno moč, ki povsem razume svojo obrt in na katero se sme vsakdo brez vse skrbi zanašati. Svoji k svojim! — Drobiž (drobni denar) bodo pomnožili za en milijon. — Ustrelil se je v Celovcu neki podčastnik. Neka krčmarica pa je šla v vodo, pa so jo še rešili. Samomorov je na Koroškem zmirom več, da še nikdar tako. Tu se pač vidijo sadovi nevere. — Pri Hüttenbergu ste v Goričici utonili dve deklici, ena 8, druga 10 let stari. — V Kaplji pri Dravi je v visoki starosti umrl občespoštovani gospod Jožef Katnik, učitelj iz stare šole, pobožen, priljuden, delaven, uzoren mož na vse strani. Mnogi njegovih nekdanjih učencev so sami že sivi starčki. — V Celovcu sta bila obsojena Henrik Knez zavolj izneverjenja na 1 leto, Fr. Križnik zavolj tatvine na 15 mesecev ječe. — V Prevaljah se je obesil 17-leten trgovsk učenc. — Pogorel je Mačnik pri Labudu. — Pred c. k. upravnim sodiščem na Dunaju se bo dné 4. julija ob 10. uri dopoldne obravnavala pritožba mesta Celovca proti c. k. ministerstvu notranjih zadev, ktero je vsled pritožbe našega slovenskega katoliško-političnega društva mestni upravi zaukazalo, sprejemati slovenske dopise.

Na Kranjskem. Na krojaško-obrtnem učilišču v Ljubljani, koncesionovanem po c. k. deželni vladi pričnejo tekem prihodnjega meseca tečajji za pouk o prirojavanji moških in ženskih oblačil. Tečajji za moške krojače trajali bodo 3 do 4 tedne; za dame pa 2 do 3 tedne. Oglasila sprejema in natančneje pojasnila daje vodstvo učilišča pod naslovom: M. Kunc, Ljubljana. — Dnó 12. julija se bo uzidala spominska plošča v hišo pokojnega dr. Janeza Bleiweisa. — Pogorel je Sirnik v spodnjih Gameljnih. — Pretepali so se v Žalah pri Kamniku in enega ubili. — V Trziču je zgorela predilnica in tkalnica. — Dva gospodarja sta pogorela na Igu. — V Rupih pri Kranju so se fantje stepli in je bil eden ubit. — Prejenjala bo tovarna za železnino v Dvoru na Dolenjskem. Spet zgubi precej ljudij svoj zaslužek. Napačno je, da pustijo toliko tuje železnine v Avstrijo uvažati, ker s tem se zaslužek jemlje domačim fužinam. — V Savi utonila je neka ženska pri Podkoritu. — V šolo je tresčilo v Mavčičah; vendar noben človek ni poškodovan. — V Pirničah pri Smledniku je krovce Jenko z zvonika padel in se ubil. — Bralno društvo so naredili v Trebnem. — Vrat si je prerezal Ločnikar na Viču. — V moki se je zadušil v Jaršah 15 letni Janez Škofič. — Trije posestniki so pogoreli v Rodici pri Domžalah.

Na Štajerskem. V Cirilovi tiskarni v Mariboru je izišel II. snopič narodnih pesmij. Dobi se za 10 kr. — V Pletrovčah je eden na koru zaspal in doli na ljudi padel, da je bil eden močno poškodovan, dva pa ranjena. — Pri Polzeli so našli ustreljenega gozdarja Škofiča. — Nemški listi se jezijo, da so notarji na spodnjem Štajerskem večjidel Slovenci. Tega so Nemci sami krivi, ker se nočejo slovensčine učiti, brez tiste pa notar na spodnjem Štajerskem ne more shajati. — V Pekarjih je slamoreznica nekemu hlapcu vseh pet prstov na eni roki odrezala. — V Brežini pri Brežicah so zaprli krčmarja Škofa, ker je na sumu, da je neki ženski zavdal. — Pri Slivnici je pogorel Vraček. — V Konjicah se je v ječi obesil neki Goričan. — V Ptujem so našli na nekem skednju ubitega Antona Pevca, pa ne vejo, kdo ga je ubil. — Novo cerkev bodo zidali pri sv. Križu na Murskem polju. — V Vržeju so ustanovili bralno društvo. Drava se bo ravnala od Maribora do Središča.

Na Primorskem. V Barkovljah pri Trstu je umrl uzorni rodoljub Andrej Martelanc. — Velika žalost bo v Tržaški okolici, ker bodo podvrženi visoki užitnini, kakor mestjani. Poslanec Nabergoj si je vse prizadejal, da bi jih tega bremena rešil, pa vse zastonj; gospodje na Dunaju ga niso hoteli poslušati. — Posojilnico in konsumno društvo hočejo ustanoviti v Rojanu pri Trstu. — V Komnu snujejo posojilnico in podružnico sv. Cirila in Metoda.

Po drugih deželah. Na Dunaju se je oder podrlo, ko so novo hišo zidali; 7 zidarjev je poduro, eden je bil precej mrtev. — V Babicah na Češkem živi žena, ki je že 113 let stara. Ona hodi eno uro daleč v cerkev, šivanko pa še brez očal udene.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Č. g. Ferd. Wappis, župnik v Št. Paternionu, je dobil mestno faro pri Božji glavi v Celovcu in

č. g. Val. Matheuschiz, župnik v Vetrinju, farno št. Jurje na Strmcu. Č. g. Ant. Coufal, provizor na Golovici, gre za provizorja v Wolfsberg. — Umrli je dne 19. t. m. preč. g. Jožef Zojer, dekan in mestni župnik v Wolfsbergu. N. v m. p. — Razpisani ste fari: Wolfsberg in Vetrinjski do 8. avgusta t. l.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Črno in okolico imela bode v gostilni „pri Lukcu“ v nedeljo dne 5. julija 1891, na god sv. Cirila in Metoda, ob 3. uri popoldne **svoj letošnji občni zbor** s sledečim vsprejdom: 1. Pozdrav načelnikov. 2. Slavnostni govor. 3. Poročilo tajnika in blagajnika o delovanju družbe. 4. Volitev odbora in zastopnikov za glavno skupščino. 5. Vplačevanje letnih doneskov in vpisovanje novih udov. 6. Razni govori in nasveti. Po zborovanju prosta zabava. O lepem vremenu na prostem. Prijazno vabi vse ude in rodoljube, da bi v mnogobrojnem številu počastili ta zbor.

Odbor.

Slovinci! Zakurite na večer 4. julija v čast slovanskim apostolom sv. Cirilu in Metodu po vseh slovenskih gorah in planinah prav mnogo kresov.

Loterijske srečke od 20. junija.

Gradec 39 51 29 3 52

Dunaj 49 89 12 1 52

Današnja številka obsega deset strani.

Oglasila.

Postranski zaslužek,

ki se vedno množi in dolgo let trpi, si lahko pridobijo spretni in zanesljivi možje, ki so kot poštenjaki na dobrem glasu, ako živijo v takih razmerah, da pridejo z ljudmi mnogo v dotiko. Doslужeni orožniki in podčastniki imajo prednost. Ponudbe in vprašanja naj se pošiljajo pod: „G.S. 1891, Graz, post. rest.“

Malo posestvo.

12 oralov sveta, četrt ure od Celovca, lepo zloženo in na ravnem, z obilnim peščenim nasipom, iz kterega se lahko pesek prodaja, je na prodaj, ker se posestnik preseli. Kje, pove uredništvo „Mira“.

Razumnim možem

v starosti od 25 do 40 let, neoženjenim, zdravim in krepkim, ki so nemškega in tudi slovenskega jezika v besedi in pisavi popolnoma zmožni, in morejo dokazati, da je bilo njihovo dosedanje življenje neomadeževano ter da je njihovo gmetno stanje vredjeno, ponuja se z oddajo službe **potovalnega zastopnika**, kteri službi bi se morali zavsem posvetiti, in s katero je združena stalna plača s stranskimi dohodki, prilika, zagotoviti si, ako se njih sposobnost dokaže, sigurno in stalno bodočnost.

Za to službo se pa naj le take osebe potegujejo, ktere vsem tem zahtevam vstrezajo in ki imajo veselje do **potovalnega** posla in so vajene, svoje dolžnosti z **resnostjo**, pridnostjo in **žilavo vstrajnostjo** izpolnovati, pri čemur se pa tudi **brezmadežno** obnašanje zahteva.

Lastnoročne, nemško in slovensko pisane prošnje, kterim se morajo priložiti **prepisi** spričeval, naj se pošljejo pod „11.471“ v Gradec, poste restante.

C. kr. izločlj. privilegirana

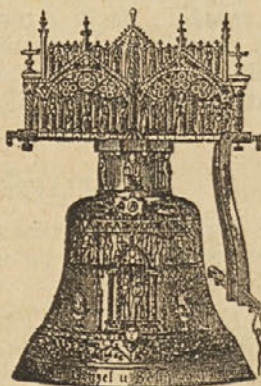
Zvonarna

Jan. Denceljnovih sinov v Mariboru

se priporoča častitej duhovščini za izdelovanje zvonov vsake velikosti in uglasbe, iz najfinejšega blaga, in jamči za čisti glas in pravilno izvršbo.

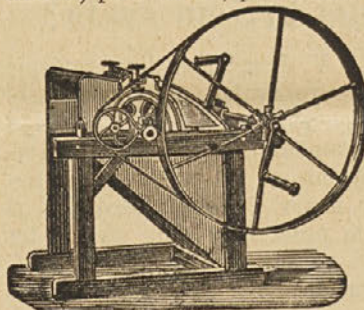
Tudi se prodajajo svečniki, ki so zlatim podobni, in zvončki za postrežnike pri Božji službi in pri vohu v zakristijo.

Mnoga pohvalna pisma so na razpolaganje.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo,

plugi, brane, poljski valjarji, sejalnice, stroji za košnjo, za preobračanje sena, konjske grablje, tlačilnice za seno, mlatilnice, pretresalnike, premikalnice trijerji, žitne čistilnice,

koruzne robkalnice, rezalnice, ročni mlini, reporeznice, sadni mlini, sadne stiskalnice, mečkalnice za grozdje, vinske stiskalnice, stiskalnice za olje, stroji za peronosporo, sadne lupilnice, sušilnice za sadje in zelenjad, sesalke za vino, uprava za kleti, sesalke za vodnjake, okrožne pile (žage), decimalne tehtnice, vozovi za živino, separatorji za mleko, dvigalnice za sode, stroji za vrtnanje avtomatične stiskalnice za sladko krmo, perilnice, stroji za čiščenje prediva itd.

Vse izvrstno delo, po nizkih tovarniških cenah.

Poroštvo; ugodni pogoji za plačevanje; čas poskušnje!

Tovarna za kmetijske in vinorejske stroje

Ign. Heller na Dunaju,

II. Praterstrasse 78.

Ceniki z mnogimi podobami na 144 straneh v nemškem, slovenskem in laškem jeziku se dobijo na željo zastoj.

Pošteni zastopniki se povsodi sprejemajo.

Kmetija v zakup.

Za 5 ali 10 let se dá v najem ali zakup (štant) grajščinska kmetija grofov Dietrichsteinov v Humberku (Hollenburgu), obsegajoča 29 oralov 1170 štirjaških sežnjev vrtov in travnikov, 35 oralov 1500 štirjaških sežnjev njiv, 941 štirjaških sežnjev pašnika, travniki taki, da se dá nanje voda napoljati, vse v davčni občini Kotmara ves, s hišo in gospodarskim poslopjem, poslednje z velikimi obokanimi hlevi. Oddá se v najem s 1. novembrom 1891. Ponudbe in vprašanja sprejema

grajščinsko oskrbnitvo v Humberku (Hollenburg), pošta Celovec.

Naznanilo.

Podpisani naznanja č. duhovščini, da se je naselil v **Celovcu (Fleischmarkt št. 5)**. Kakor si dobrika, da je že do zdaj v mnogih cerkvah po Koroškem in Kranjskem dobra in trdna dela izvršil, tako hoče tudi zanaprej pošteno in vestno, lepo in po ceni delati, naj se mu naroči kaj mangle ali kaj večjega. Priporoča se tedaj v obilo naročevanje za zagotovilom najboljše in hitre postrežbe.

Vekoslav Progar,

akademični kipar, pozlatar in slikar,

Sedlar, ki je samostojen in neoženjen, nastane se lahko hitro v Šmihelu nad Pliberkom. Več pove Nace Miklavc v Šmihelu.

Franc Sadnikar,

trgovec z železjem v Celovcu
(Burggasse šte. 7)

priporoča po najnižjih cenah grobne križe, trpežno pozlačene, v raznih velikostih. Raznovrstno železo, kovane šinje za kola, podvozi, puše za kola, žlajfe, cokle, sploh železo razne debelosti in širivosti za vsako potrebo. Lopate, krampe, motike, sekire, capine. Žage z najboljšega jekla. Pile za žage, razna orodja za hišo in rokodelce. Kovanja za okna in vrata. Kovane in čevčnaste žeblje. Raznovrstna kuhinjska posoda z vlitega in kovanega železa. Strelovode (Blitzableiter) v ognju pozlačene. — K seči ali košnji in žetvi priporočam sloveče bistriške kose in srpe ter prava bergamaška kamenja (oslé) za brušenje taistih.

Na željo razpošiljam od križev tudi cenike in obrise poštnine prosto vsakemu, kdor se zanje oglasi.

Rok Sies,

slikar in pozlatar

v Celovcu, gosposke ulice šte. 7

se priporoča čast. duhovščini za popravo altarjev, prižnic, križevih potov, krstnih kamnov, svečnikov in za trpežno pozlačevanje zvonikovih vrhov in križev. Tudi izdeluje nove altarje, popravlja stare slike in pobarva cerkvene stene okusno in dober kup.

Z odličnim spoštovanjem

Rok Sies.

pripravljena od lekarja PICCOLI-ja v Ljubljani, je uplívno zdravilo, ki krepcá želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovij ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov urejajoče zdravilo, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v skatljah po 12 steklenic za gld. 1.36; po 24 za gld. 2.60; po 36 za gld. 3.84; po 44 za gld. 4.26; po 55 za gld. 5.62; po 110 za gld. 10.30; po 550 za 50 gld.

V steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lekarnah. — V Celovcu prodaja jih lekar Thurnwald in Egger, v Beljaku dr. Kumpf in Scholz, v Trbižu Siegel.

Malo posestvo na prodaj,

7 oralov, njive, gozd, travnik, pohištvó v dobrem stanu, se prodá za letošnjim pridelkom. Pri hiši se pravi pri Coklarju v Trovaski vesi (Treffelsdorf), občina Otmanje (Ottmanach). Cena 2450 gld., od teh se jih lahko 1000 gld. uknjiženih na hiši pusti. Več pove Voltej Trabe p. d. Coklar v Trovaski vesi (Treffelsdorf, Post Maria Saal).

Največji izbor.

L. Mikusch,

tovarnar dežnikov in solnčnikov
v Ljubljani, Mestni trg šte. 15.

priporoča svojo bogato zalogo

dežnikov in solnčnikov

v kakoršnikoli velikosti in iz vsakovrstnega, blaga, najpriprosteje in tudi najelegantneje izdelane po najnižji ceni.

Prekupčevalcem so na zahtevanje obširni ceniki franco na razpolaganje.

Najnižja cena.

Natorna vina,

rudeča in bela, prodajam podpisani in sem porok za blago, ki ga kupim iz prve roke.

Ogersko iz Seksarda po 22; **rudeče namizno vino**, izvrstno po 22; **dalmatinsko iz Lise**, črno in težko, po 26 gld. hektoliter. Pri meni je tudi zaloga **moke** iz I. Peštanskega parnega mlina, kjer se fino izmelje najboljša pšenica. **Kava**, kdor vzame vsaj 5 kil, po 1 gld. 56 kr. in više. Imam najboljše vrste iz Cejlona, Kube in Moke. Sploh imam vsake vrste tržaško (prekmorsko) blago, mast, moko, raznih žit, žgane pijače, dišave itd. Kramarjem se daje na debelo ceneje.

Amand Prosen,

trgovec v kosarnskih ulicah šte. 24 v Celovcu.

Usojam si, p. n. občinstvu uljudno naznaniti, da bom kupčijo popustil in prodajalne prostore izpraznil, zato prodajam

oblačilno blago

v svoji prodajalnici v Celovecu, Burggasse št. 9 poleg Moserjeve gostilne, **pod ceno**, mnogo rečij za 25% ceneje, nego mene samega stane, da tem prej **vse razprodam**.

P. n. občinstvo naj porabi to priložnost!

S spoštovanjem

Jan. Domainko.

Cene:

	meter:	prač:		meter:	prač:
Volnati izdelki	18 kr. in čez	14 kr.	Pisani porhat	15 "	" 12 "
Višnjevo blago	19 "	" 15 "	Beli perkali	13 "	" 11 "
Blago stanovitne barve, da se sme prati	15 "	" 12 "	Levantin za obleko	22 "	" 18 "
Ridasti cvilhi $\frac{1}{4}$ široki	30 "	" 24 "	Močen oksford	20 "	" 16 "
Šivi in črni širtingi	13 "	" 11 "	Črna in pisana svila	60 "	" 48 "
Črni žamet	50 "	" 40 "	Pisani flaneli za obleko	60 "	" 48 "
			Rudeči in beli flaneli	55 "	" 44 "

Črni peruvieni in toskini za gospode, meter 2 gld. 50 kr. in čez, za prač 2 gld.

Sukno iz Brna, Reichenberga in Jägerndorfa, meter 1 gld. 50 kr. in čez, za prač 1 gld. 20 kr.

Nadalje perilo za gospode, namizni prti, prtiči, obrisalniki, pravo Rumburško platno, šifoni, žamet, svilnate rute, črna svila, pogrinjala iz flanela, koci za konje itd.

➔ Vse zelo dober kup. ➔

Na prodaj so tudi police, prodajalne in pisalne mize po ceni.

Ker bom mizarstvo pustil,

prodajam vso že izdelano hišno opravo, kakor mize, stole, omare, postelje itd. pod ceno. Tudi oddam po ceni razno mizarско in strugarsko orodje.

Luka Zufer,

V Celovecu, Vetrinjska cesta št. 8.

Brambo zoper

nalezljive živinske bolezni, pereči ogenj pri svinjah, muhe in drugi mrčes, trohno in otrpnenje lesa, hišno gobo in stenski mah, mokro zidovje daje le

KARBOLINEJ,

kakor ga Barthel najboljšega izdeluje. To je tudi najboljša in najcenejša rujava barva za les, kteremu daje 3 do 4 krat večjo trpežnost. Ceniki zastoj. — 5 kil se pošlje po pošti za 1 gld. 50 kr., 100 kil za 16 gld. od Dunaju.

Troški so majhni, dobiček tisočkrat veči.

MICHAEL BARTHEL & Comp.

Wien X. Keplergasse 20.

(Hiša obstoji od leta 1781.)

Odgovarja se na slovenske dopise tudi v slovenskem jeziku.

Poljedelski in šivalni stroji.

Veliko zalogo takih strojev, naročenih iz tovarne, ima na Koroškem

Konrad Prosch,

v Celovecu

kolodvorske ulice (Bahnhofg.)

Prodaja tudi proti mesečnim obrokom, jamči za blago (stoji dober, da je dobro) in ima lastno delavnico, kjer polomljene stroje zopet popravlja.

Cenike pošilja zastoj.

Vsake vrste
mrtve živali se nabašejo,

da so videti kakor žive, po ceni in trdno pri

Francu Swaty,

prodajalnica „pri rogaču“ v Mariboru.

Tovarna in zaloga posebnih in redkih rečij za nabiralce, ljubitelje in diletante.

➔ Cenik s podobami se pošlje zastoj. ➔

Divji petelin, ko poje . . . . . 4 gld.

Ruševac, ko kruli . . . . . 3 "

Op. V moji službi je tudi g. Fr. Zaveski, ki je bil prej preparator v Trbižu.